Prima instanţă: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Maria Alexei)
Dosarul nr. 2a-4197/23
(2-22004674-02-2a-08112023)

D E C I Z I E

30 octombrie 2024 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău în componenţa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Natalia Mămăligă și Ala Malîi
Grefierii Cristian Adam, Alen Grigoriev
Interpret Diana Guzun

examinând în ordine de apel, în şedinţă publică, cererea de apel declarată de apelanții ***** și *****, și cererea de apel declarată de apelanta *****, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 iunie 2023, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** și ***** împotriva lui ***** cu privire la recunoașterea informațiilor ca fiind false și defăimătoare, radierea comentariilor și dezmințirea informațiilor, încasarea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,-

a c o n s t a t a t:

Pretenţiile reclamantului:

1. La data de 13 ianuarie 2022, reclamanții ***** și ***** au depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui ***** cu privire la recunoașterea informațiilor ca fiind false și defăimătoare, radierea comentariilor și dezmințirea informațiilor, încasarea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată, a indicat că reclamanții sunt soți, rezidenți în Republica Moldova din anul 2010, au doi copii minori, *****, *născut la* ***** și *****, *născut la* *****, care învață în Liceul *****, fiind în clasa a ***** și respectiv, în a *****.
Punctează că numele de familie a părinților și a copiilor se scrie diferit pentru că este o caracteristică specifică a limbii și etniei *****.
Relevă că pârâta lucrează în calitate de pedagog în Liceul *****.

Susține că începând cu anul 2020, reclamanții au trecut prin mai multe situații conflictuale cu cet. *****, care deţine funcţia de vice-director pe gospodărie în Liceul *****. Au sesizat că dânsa se implică în procesul de organizare a activităților educative şi didactice, nefiind competentă şi împuternicită pe acest domeniu. Mai mult, cet. ***** sistematic supune copiii reclamanților abuzului verbal şi pentru aceste fapte reclamanții au sesizat Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului, Consiliul pentru prevenirea şi eliminarea discriminării, Ministerul Educației şi Cercetării. Ca urmare a acestor adresări, ambii copii a reclamanților au devenit ținta unei campanii de hărțuire pe criteriu etnic, care le punea în pericol atât sănătatea mintală cât şi dezvoltarea armonioasă a acestora în cadrul academic din liceu.

Notează că pentru a obliga autoritățile să acționeze cu diligență în protecția copiilor, reclamantul ***** a făcut o adresare publică în ziua de 9 şi 10 decembrie 2021 prin pagina sa de Facebook şi într-un interviu către Jurnal TV despre situația copiilor săi în Liceul *****. Postarea reclamantului *****, publicată în Facebook, a fost republicată şi de comunitatea ”Părinţi Solidari” în ziua de 9 decembrie 2021. Sub această postare, câțiva părinți şi ”pedagogi” din liceu au pornit linșarea publică a reclamanților pentru poziția expusă privind abuzurile comise față de copiii. Astfel, în ziua de 16 decembrie 2021, prin comentariul la postarea afișată în grupul ”Părinţi Solidari" din 9 decembrie 2021, pârâta a răspândit cu bună știință informații false şi defăimătoare despre copii şi despre reclamanți ca părinți. În special, ea ținut să afirme următoarele: *”... Жаль людей, начавших клеветать на лицей. Не стоило так очернять целый коллектив, чтобы только скрыть недостатки воспитания собственных детей... Никогда никто из детей или пед.состава здесь не был обижен или унижен независимо от национальности, вероисповедания или еще каким-нибудь признакам...”*

Consideră că pârâta fiind pedagog al acestei instituții de învățământ, şi-a permis să atace copiii reclamanților în public, confirmând o dată în plus că în liceu copiii sunt supuși abuzului verbal. Aceasta îi numește pe copii needucați şi deși îi atacă pe minori în public, ține să afirme că nimeni în liceu nu este ofensat şi umilit.

Evidențiază că pârâta îi atacă şi pe reclamanți ca părinți, învinuindu-i în calomnie, needucare, atac la colectiv şi minte afirmând că nimeni din copiii liceului, adică nici copiii reclamanților, nu au fost supuși vreunui abuz.

Consideră că pârâta nu are nici un drept, dar nici capacitate să dea apreciere educației oferite de reclamanți copiilor, căci nu este vizată nicicum de sesizările reclamanților depuse la autorități. Nu are nici temei de a nega că copiii în liceu sunt supuși abuzului o dată ce personal umilește minorii. Învinuirea adusă reclamanților că sunt părinți răi, că nu-şi educă copiii etc., sunt mincinoase, defăimătoare şi lezează onoarea şi demnitatea copiilor şi a reclamanților.

Susține că, ca urmare a comportamentului ilegal şi defăimător a pârâtei, lansând falsuri despre copii şi reclamanți, potrivit art. 15 din Legea nr. 64/2010 privind libertatea de exprimare reclamanții i-au adresat o cerere prealabilă în ziua de 22 decembrie 2021 prin poștă recomandată la adresa de reședință înregistrată în Registrul de stat al populației. La cererea prealabilă expediată, reclamanții nu au recepționat nici un răspuns deşi pârâta avea 5 zile oferite de lege să răspundă.
Punctează că afirmațiile pârâtei, care este pedagog, adică persoană cu autoritate pentru ambii copii de *****, dar şi pentru reclamanți, aduc o daună şi o atingere semnificativă onoarei şi demnității lor. Intonația, tonalitatea şi accentele puse de pârâtă în comentariul ei despre reclamanți şi despre copii, denotă o depășire vădită a limitelor libertății de exprimare garantate de articolul 10 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului, dar şi de Legea nr. 64/2010 privind libertatea de exprimare. Din poziția sa de autoritate, expunerile ei sunt luate drept adevăr de ceilalți părinți, pedagogi, subalterni şi copii, colegi ai lui ***** şi *****, care învață în același liceu.
Precizează că aceste afirmații au fost publicate în spațiul public unde sunt accesibile oricui şi oricând, fără o limitare în timp sau în audiență. Respectiv, dauna adusă reclamanților şi copiilor este incomensurabilă.
Remarcă, că din textul comentariului este evident că pârâta s-a referit la reclamanți, etnia lor şi copiii care învață în Liceul *****. Conținutul şi forma de exprimare aleasă de pârâtă este o violare certă a prevederilor Legii nr. 64/2010 privind libertatea de exprimare.
Afirmă că orice informație care ridică dubii privind temeinicia plângerilor depuse de reclamanți ca părinți privind abuzul față de copiii lor într-o instituție publică de învățământ, trebuie să fie adevărată şi probată, în special când această informație este lansată în spațiul public despre copii. Această obligație îi revine autorului indiferent de funcţia ocupată şi este impusă prin Legea nr. 64/2010 privind libertatea de exprimare şi articolul 10 al Convenției Europene de Drepturile Omului. Lansarea unor afirmații cu bună știință false şi denigratoare, atrage răspunderea prevăzută de lege şi reieşind din prevederile ei, reclamanții solicită obligarea pârâtei să dezmintă informația falsă şi să achite suma prejudiciului cauzat.
Consideră că acțiunile pârâtei, denunțate în această acțiune, sunt prejudiciabile pentru onoarea şi demnitatea reclamanților şi a copiilor, ceea ce le dă dreptul să solicite repararea prejudiciului moral cauzat dar şi publicarea dezmințirii, împreună cu încasarea costurilor de judecată.
Solicită admiterea cererii de chemare în judecată, recunoaşterea ca fiind false şi defăimătoare următoarele exprimări lansate de pârâtă în spațiul public cu referire la reclamanți şi copiii lor minori, în temeiul articolelor 2 şi 7 Legea nr. 64/2010: *”...Жаль людей, начавших клеветать на лицей. Не стоило так очернять*

целый колектив, чтобы только скрыть недостатки воспитание собственных детей"... Никогда никто из детей или пед.состава здесь не был обижен или унижен независимо от национальности, вероисповедания или еще каким-нибудь признакам..."; obligarea pârâtei să radieze toate comentariile referitoare la reclamanți şi copiii lor publicate în Facebook şi să dezmintă informația prin publicarea următorului text sub postarea afișată de "Părinţi Solidari" în Facebook la 9 decembrie 2021 *"Eu, *****, recunosc că am scris informații false şi defăimătoare despre dl *****, dna *****a şi copiii lor. Cer scuze de la dl ***** şi de la dna *****a pentru că am mințit şi am răspândit informații false pentru ai defăima pe ei şi pe copiii lor în public",* în temeiul art. 26 alin. (1) şi (2) Legea nr. 64/2010; precum și încasarea din contul pârâtei, în beneficiul reclamanților, prejudiciul moral în sumă de 20000 lei; precum și compensarea din contul pârâtei, în beneficiul reclamanților, a costurilor de judecată.

Poziţia instanței de fond:

2. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 iunie 2023, corectată prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 30 octombrie 2023, s-a admis parțial acțiunea. S-a constatat ca fiind defăimătoare informația relatată de către ***** pe rețeaua de socializare Facebook la data de 09 decembrie 2021, și anume „Не стоило так очернять целый коллектив, чтобы только скрыть недостатки воспитания собственных детей''.

S-a obligat ***** să dezmintă informațiile defăimătoare, prin publicarea pe rețeaua de socializare www.Facebook.com, următorul text: „ Eu, *****, recunosc că am scris informații false şi defăimătoare despre dl. *****, dna *****a și copiii lor. Cer scuze pentru că am răspândit public informaţii false care au dus la defăimarea lor."
S-a obligat ***** să șteargă informațiile defăimătoare publicate pe rețeaua de socializare www. Facebook.com la data de 09 decembrie 2021.
S-a încasat de la *****, în beneficiul lui ***** și *****, prejudiciul moral în mărime de 5000 lei, cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat în mărime de 500 lei și cu titlu de asistență juridică în mărime de 8000 lei.
În rest, cererea de chemare în judecată depusă de ***** și ***** împotriva lui ***** cu privire la recunoașterea informațiilor ca fiind false și defăimătoare, radierea comentariilor și dezmințirea informațiilor, încasarea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, s-a respins, ca neîntemeiată.

Solicitarea apelantului:

3. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 26 iunie 2023, **apelanta *****, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru

din 16 iunie 2023, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea cererii de chemare în judecată. A indicat că, motivele de fapt şi de drept vor fi prezentate suplimentar după ce va lua cunoştinţă cu hotărârea motivată, rezervându-și dreptul la apel suplimentar. La cererea de apel a fost anexată dovada de plată a taxei de stat în mărime de 150,00 lei (f.d.44, Vol.II).

4. La fel, nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 13 iulie 2023, **apelanții ***** și *****, au declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 iunie 2023, solicitând admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii instanței de fond, și anume în partea respingerii, cu admiterea integrală a acțiunii.
5. Potrivit fișei de repartizare a dosarului, cauza civilă a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, judecătorului Ana Panov în mod automat-aleatoriu pe data de 8 noiembrie 2023.
6. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2023, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de apelanții ***** și ***** și cererii de apel depusă de apelanta *****. S-a comunicat apelanților ***** și *****, că necesită să prezinte, în cancelaria Curţii de Apel Chişinău, apelul motivat cu indicarea motivelor de fapt şi de drept pe care se întemeiază apelul şi probele invocate în susţinerea apelului, și dovada de plată a taxei de stat în sumă de 300,00 lei. S-a comunicat apelantei *****, că necesită să prezinte, în cancelaria Curţii de Apel Chişinău, apelul motivat cu indicarea motivelor de fapt şi de drept pe care se întemeiază apelul şi probele invocate în susţinerea apelului, și dovada de plată a taxei de stat în sumă de 225,00 lei. S-a comunicat apelanților că li se acordă termen de 10 zile din momentul recepționării prezentei încheieri să lichideze neajunsurile menţionate. În caz contrar cererile de apel nu vor fi considerate depuse şi vor fi restituite conform art. 369 alin. (1) din Codul de procedură civilă. S-a adus la cunoștință urmările art. 369 alin. (1^1) din Codul de procedură civilă, ce survin în urma neexecutării prezentei încheieri.
7. La 18 decembrie 2023, apelanta *****, a prezentat cererea de apel motivată și dovada de plată a taxei de stat, înlăturând în termen neajunsurile cererii de apel, dat fiind faptul că încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2023, a fost recepționată la 8 decembrie 2023, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei.
8. La 20 decembrie 2023, apelanții ***** și *****, au prezentat cererea de apel motivată în limba rusă și dovada de plată a taxei de stat, înlăturând parțial neajunsurile cererii de apel în termen, dat fiind faptul că încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2023, a fost recepționată la 11 decembrie 2023 fapt confirmat prin extrasul de pe poșta electronică.

9. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 9 ianuarie 2024, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de apelanții ***** și *****. S-a comunicat apelanților ***** și *****, că necesită să prezinte, în cancelaria Curţii de Apel Chişinău, cererea de apel motivată în limba de română, tradusă autorizat de un traducător autorizat, inclusiv și cererea din 15 octombrie 2021, şi că i se acordă termen de 10 zile din momentul recepționării prezentei încheieri să lichideze neajunsurile menţionate. În caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă şi va fi restituită conform art. 369 alin. (1) Cod de procedură civilă.
10. Iar la 9 februarie 2024, apelanții ***** și *****, au depus cererea de apel motivată în limba de română, tradusă autorizat de un traducător autorizat, astfel înlăturând în termen neajunsurile indicate în încheierea instanței de apel, dat fiind faptul că încheierea Curţii de Apel Chişinău din 9 ianuarie 2024, a fost recepționată la 2 februarie 2024, fapt confirmat prin extrasul de pe poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d.133, Vol.II).
11. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2024, s-au acceptat spre examinare cererile de apel înaintate de apelanții ***** și *****, și de apelanta *****.

Argumentele părților:

12. În motivarea apelului declarat de **apelanții ***** și *****, au indicat că nu sunt de acord parțial cu hotărârea instanței de fond și anume în partea respinsă, o consideră ca fiind neîntemeiată în această parte și pasibilă de a fi casată, cu admiterea integrală a acțiunii.

Suplimentar la cele invocate în cererea de chemare în judecată, pe care o susțin integral, apelanții au indicat că din conținutul hotărârii motivate rezultă în mod clar că instanţa de fond a constatat şi a recunoscut ca fiind false şi defăimătoare informațiile în întregime, lucru pe care l-au solicitat reclamanții ***** și ***** în cererea lor din 13 ianuarie 2022, iar în partea dispozitivă, instanţa admite parţial cererea privind recunoașterea informațiilor ca fiind false şi defăimătoare. În circumstanţele de fapt menţionate se relevă clar o discordanță în hotărârea motivată a instanţei de fond, fapt, care încalcă prevederile legii şi conduce la încălcarea drepturilor reclamanților şi ale copiilor acestora.

Punctează că pârâta ***** a transmis instanţei înscrisurile: scrisoarea nr. 80 (cu atașarea rapoartelor depuse de angajații liceului la administrația liceului şi scrisoarea colectivă a angajaților liceului) şi Ordonanța procurorului Dumitru Cotorobai din 24 noiembrie 2022 în dosarul penal nr. *****, care, pe de o parte, conţin informaţii false şi defăimătoare despre reclamanți şi copiii lor minori şi au

caracter declarativ, iar pe de altă parte, au fost colectate şi depuse în instanţă cu încălcarea prevederilor Codului de procedură civilă. Ordonanța procurorului Dumitru Cotorobai din 24 noiembrie 2022 în dosarul penal nr. ***** a fost anulată şi declarată nulă la 2 mai 2023 de către Judecătoria Chişinău, sediul Centru, în dosarul nr. 10-95/23 (reclamanții au ataşat-o la materialele cauzei în şedinţa de judecată a instanţei de fond) şi prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani, din 12 ianuarie 2023 în dosarul nr. 4-3243/2023 s-a constatat încălcarea prevederilor Legii nr. 133 din partea cet. *****, care a predat în mod ilegal respectiva ordonanță avocatului cetățenei ***** spre depunere la Judecătoria Chişinău, sediul Centru. Respectiv, înscrisul colectat de pârâtă în mod nelegal nu poate fi depus în instanţă drept probă. Referitor la scrisoarea colectivă prezentată de pârâta ***** instanţei de fond, reține că înscrisul care conține calomnii la adresa reclamanților şi a copiilor minori ai acestora prezintă semne de fals, întrucât a fost depusă la diferite autorități indicând date diferite şi cu modificări în conținut.
Punctează că deși pârâta a susținut în instanţă că informațiile pe care le-a postat nu constituie defăimare, ea citează drept probe rapoartele transmise directorului instituției şi depozițiile martorilor pentru motivarea atitudinii negative faţă de copiii reclamanților, adică pârâta ***** a comunicat în mod deliberat opiniei publice informaţii a căror autenticitate nu a fost confirmată în instanţă.
Afirmă că în ceea ce privește suma de 5000 lei încasată de instanţă din contul pârâtei în favoarea reclamanților cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral, consideră, pe de o parte, incomparabilă cu suma acordată, de obicei, în împrejurări similare, iar pe de altă parte, necorespunzătoare naturii şi gravității suferințelor suportate de reclamanți, emoțiilor, precum şi aprecierii celorlalți şi nu poate aduce satisfacție reclamanților şi copiilor acestora. Fiind profesoară, ***** şi-a permis să calomnieze şi să insulte în mod public reclamanții şi copiii acestora, numind copiii reclamanților prost educați, iar reclamanții însăşi mincinoși pentru că nu şi-au educat copiii. În asemenea împrejurări, cuantumul despăgubirii pentru prejudiciul moral în sumă de 20000 lei solicitați de reclamanți, este comparabil cu suma acordată, de obicei, în împrejurări similare şi corespunde, de asemenea, naturii şi gravității suferinței suportate de către reclamanți, emoțiilor, precum şi aprecierii celorlalți şi poate aduce satisfacție reclamanților şi copiilor acestora. În consecință, potrivit prevederilor legii, dacă instanţa admite pe deplin despăgubirea prejudiciului moral, atunci şi cererea de compensare a taxei de stat plătite de reclamanți trebuie să fie admisă de către instanţă în totalitate.
Relevă că în ceea ce privește onorariile de avocat, care au fost la fel parţial admise de instanţa de fond, comunică, că reclamanții nu au dreptul să stabilească cuantumul onorariilor de avocat pentru serviciile profesionale care le-au fost acordate. Astfel, acest drept este reglementat de stat şi de legile acestuia, care eliberează o licență avocatului pentru dreptul de a desfășura activități profesionale.

În aceste circumstanțe, reclamanții nu pot şi nu ar trebui să poarte răspundere pentru onorarul stabilit de avocat pentru munca prestată. Întrucât reclamanții au furnizat instanţei înscrisuri care confirmă suma cheltuită pentru serviciile juridice şi ținând cont de faptul că reclamanții sunt partea vătămată, instanţa trebuie să încaseze de la pârâtă în favoarea reclamanților suma cheltuită de către reclamanți pentru servicii juridice, adică 11340,70 lei.
Prin urmare, solicită admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii instanței de fond în partea respinsă, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

13. În motivarea apelului declarat de **apelanta *****, a indicat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond, o consideră ca fiind ilegală, neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

Menționează că reclamanții contestă unele expresii ale apelantei *****, pe care lea rupt din contextul postării în întregime, ori explicarea, tălmăcirea şi percepția frazelor contestate poate fi executată reieşind din tot textul postării. La fel necesită a fi menţionat, că limbajul folosit de ***** şi textul imprimat nu permite a constata, că unele expresii sau cuvinte sunt utilizate cu alt sens decât de fapt le conțin. Așadar, la 16 decembrie 2021 ***** a făcut cunoştinţă cu postarea utilizatorului rețelei de socializare Facebook cu denumirea ”Părinții solidari”, care folosind comentariu a republicat în rubrica sa ”hărțuire în școală Caz constatat, dar nesoluționat”, postarea avocatului Doina Ioana Străisteanu. Deci, prin replica nominalizată a utilizatorului ”Părinţi solidari” la republicarea postării avocatului Doina Ioana Străisteanu persistă învinuirea şi constatarea unor fapte amorale în instituția publică Liceul *****.
Susține că la rândul său, avocatul Doina Ioana Străisteanu în replica sa menționează că ”De câțiva ani, o familie de ***** nu poate opri hărțuirea copiilor săi mici în Liceul *****. Prin indicarea etniei (naționalității) minorilor, avocatul prin replica sa, a atras atenţia publicului asupra faptelor de hărțuire pe motiv de etnie (naționalitate), ceea ce a provocat opinia din partea pârâtei *****. Tot în postarea sa de pe www.facebook.com avocatul a menţionat, că avocatul poporului Maia Bănărescu a constatat abuz şi intimidare faţă de copii din partea administrației liceului, a formulat prescripții, recomandări către liceu pentru a înceta acțiunile ilegale, dar toate au fost ignorate. Avocatul mai menționează, că după adresările părinților către autorități, copii sunt numiți needucați, injurios şi li se scade reușita la învățătură. În opinia avocatului Doina Ioana Străisteanu, liceul ignoră solicitarea de a opri intimidarea şi hărțuirea copiilor, din care motiv părinții fac publică problema de abuz, umilințe şi ”Hărțuire” a doi copii mici într-o instituție publică de învățământ. La postarea avocatului Doina Ioana Străisteanu la rândul său a fost atașată postarea în limba rusă a dlui *****, care invocă că deja pe parcursul la 2 ani copii lui sunt supuși harnașamentului şi persecutării (hărțuirii)

din partea șefului gospodăriei a Liceului *****, dar nu demult şi din partea unor profesori, fără a indica numele şi fără a explica perioada de timp care intră în fraza *”...с недавних пор...”*.
Relevă că făcând cunoştinţă cu postările în ansamblu a utilizatorilor ”Părinții solidari”, care cu comentariile proprii a republicat comentariile avocatului Doina Ioana Străisteanu cu postarea lui ***** *****, pârâta ***** le-a considerat ca umilința corpului didactic a întregii instituții de învățământ şi fiind profesoară a liceului, a considerat că are dreptul la replică, or postările în Facebook permit această opțiune.
La fel ***** a considerat aceste postări ca atac dirijat la imaginea instituției, care este unica instituție ***** în toată Republica Moldova cu predarea în limba rusă pentru toate minoritățile naționale, or aceste publicații au fost create de avocata Doina Ioana Străisteanu, care se prezintă în public ca expert în drepturile omului şi de grupa ”Părinţii solidari”, internauții cărei sunt părinți a elevilor din mai multe instituții de învățământ, dar care odată cu citirea acestei postări îşi creează imaginea negativă în privinţa profesorilor şi procesului educațional din cadrul Liceului *****.
Consideră că instanţa greșit a interpretat caracterul fals a opiniei expuse de ***** cu referire la actele prezentate de reclamanți, or substrat factologic este suficient pentru a constata, că unul din motive a conflictului apărut dintre vice directorul liceului ***** şi familia ***** este comportamentul neadecvat a copiilor minori în instituția de învățământ. Despre acesta vorbește nu numai sesizările a profesorilor, dar şi declarațiile făcute public a unor părinți la emisiunea ”Jurnalului de ştiri de la 19-00” din 10 decembrie 2021, filmată la inițiativa lui ***** *****. Cu regret, fiind proba reclamanților, acest reportaj nu putea fi vizualizat în cadrul şedinţei instanţei de fond, deoarece imaginea din motive inexplicabile a dispărut de pe purtător de informație CD-ului prezentat, imagine care se anexează la prezentul apel.
Afirmă că instanţa greșit s-a referit la actele în privinţa copiilor minori, or ele se datează cu anii 2018-2019, pe când faptul presupusului abuz reclamanții îl indică începând cu perioada anului 2020. Nici brevetele de invenția n-au nici-o relevanță la examinarea prezentului litigiu, or ”reputația profesională” a dnei ***** nu prezintă obiectul al litigiului.
Evidențiază că instanţa a admis spre examinare probele prezentate de avocatul Doina Ioana Străisteanu fără a fi traduse în limba română în mod autorizat, ceea ce contravine prevederilor Legii cu privire la statutul, autorizarea şi organizarea activității de interpret şi traducător în sectorul justiției nr. 264/2008, or actele anexate au fost traduse de avocat, care nu are astfel de împuterniciri nici conform legii nominalizate şi nici conform Legii 1260/2002.

Punctează și faptul că sunt nefondate revendicările legate de copii minori, or pe lângă faptul că prejudiciu moral se încasează în favoarea persoanei cărei a fost cauzat, copii minori nu figurează în acest proces în calitate de reclamanți. Prin urmare, instanţa nu era în drept să dispună examinarea cauzei în şedinţa închisă şi nu poate să se expună privind demnitatea copiilor minori şi să dispună încasarea prejudiciului moral cauzat copiilor atâta timp, cât din numele lor n-a fost formulate astfel de revendicări.
Notează că în speţă, cererea de chemare în judecată este formulată din numele ***** și ***** şi nu conține careva date minorilor în calitate de reclamant. Mai mult ca atât, la capitol ”reclamant” nu este indicat că ***** și ***** acționează în numele propriu şi a copiilor minori ***** şi *****, îndeosebi de cererea prealabilă formulată. Nici faptul anexării copiei buletinelor de identitate a copiilor minori la cererea de chemare în judecată nu poate ”atribui” lor statut de reclamant în procesul inițiat de ***** și *****, fără ca copii să fie indicați în calitate de reclamanți. Prin urmare, cererea de chemare în judecată urmează a fi examinată în limita revendicărilor formulate numai în privinţa reclamanților ***** și *****.
Consideră că este greșită concluzia instanţei precum că comentariul ***** l-a lăsat sub postarea lui ***** *****, or după cum invocă în acțiune ultimul, acest comentariu a fost lăsat sub postarea utilizatorului ”Părinţii solidari”. Anume din acestea considerente, fără a indica numele, ***** n-a atacat prin careva expresii persoane concrete, ultimele în persoana ***** și *****, singuri s-a dezvăluit.
Susține că reclamanții nu au probat falsul informației răspândite de ***** şi în special care anume informație este falsă şi în ce constă falsul, or toate argumentele se referă la conflictul apărut între reclamanți şi vice directorul liceului *****. Urmează de reținut, că în textul frazelor utilizate de *****, ultimul s-a referit la profesorii școlii şi la părinți, care în opinia lui sunt complice la hărţuirea şi urmărirea copiilor lui minori. Utilizarea frazei *”...маленьких детей, которые на протяжении уже двух лет подвергаются харассменту и преследованию со стороны завхоза в Республиканском ***** лицее имени *****, где они получаюь образование, а с недавних пор и со стороны некоторых учителей...”* a fost calificată obiectiv de ***** în adresa sa ca ofensivă, or ea este profesoară a instituției de învățământ în cauză. Mai mult ca atât, utilizarea de către ***** ***** a cuvântului *”харассмент”* în rând cu cuvântul *”преследование”* (persecutare, hărțuire) se înțelege ca *”hărţuire sexuală”*, ceea ce este inadmisibil în societate şi mai ales în instituții publice de învățământ.
Punctează că analizând conținutul comentariului apelantei *****, se constată, că sintagmele utilizate de ea sunt judecăți de valoare. În practica CtEDO au fost făcute distincții dintre fapte şi judecăți de valoare, în comparație cu existența faptelor care poate fi demonstrată, veridicitatea judecăților de valoare nu poate fi demonstrată, iar în cazul existenței unor dubii rezonabile cu privire la caracterul

defăimător al informației, situația se va interpreta împotriva restricționării libertății de exprimare, or, libertatea de exprimare reprezintă unul din fundamentele esențiale ale societății democratice care asigură dezvoltarea ei şi autorealizarea fiecărei persoane.
Prin urmare, solicită admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată ca nefondată și neîntemeiată, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

14. În şedinţa judiciară, apelanții-reclamanți ***** și *****, au solicitat admiterea cererii de apel cu motivele de fapt și de drept invocate în instrumentul de atac. Referitor la cererea de apel depusă de *****, au solicitat să fie respinsă.

Apelanta-pârâtă ***** și reprezentantul său, avocat Iurie Chirica, în ședința instanței de apel, au solicitat admiterea cererii de apel cu motivele de fapt și de drept invocate în instrumentul de atac și în pledoarii. Referitor la cererea de apel depusă de apelanții ***** și *****, au solicitat respingerea cererii.

Aprecierea instanței de apel:

15. Audiind participanții la proces, analizând şi studiind materialele pricinii, Colegiul consideră necesar de a respinge apelul declarat de apelanții ***** și *****, cu admiterea apelului declarat de apelanta ***** și a modifica hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 iunie 2023, corectată prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 30 octombrie 2023, în partea încasării prejudiciului moral, micșorând mărimea cuantumului prejudiciului moral, de la 5000,00 lei, până la 2000,00 lei, din următoarele motive.
16. În conformitate cu art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, apelanții respectând acest termen.
17. În conformitate cu art. 385 lit. a) și b) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanţe, precum și să admită apelul şi să modifice hotărârea primei instanţe.
18. În temeiul art. 386 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel, dacă concluziile expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii.
19. Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
20. În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea

hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

21. În conformitate cu prevederile art. 373 alin. (1), (2), (5) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.
22. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanţe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
23. Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
24. Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.
25. Instanţa de apel menţionează că, art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.
26. În opinia Colegiului, prima instanță, nu a ținut cont de aceste deziderate, nu a dat eficiență deplină tuturor circumstanțelor cauzei și înscrisurilor prezentate,

fapt ce a condus la adoptarea hotărârii, care nu este bazată pe fundament temeinic și materialul probator administrat.

27. Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei, Colegiul constată că la data de 16 decembrie 2021, în rețeaua de socializare Facebook prin comentariul la postarea afișată în grupul ”Părinţi Solidari” din 9 decembrie 2021, ***** a comentat: *”Жаль людей, начавших клеветать на лицей. Не стоило так очернять целый коллектив, чтобы только скрыть недостатки воспитания собственных детей. Мне кажется, обвинителям неплохо было бы остановится, потому что в конце концов им просто не хватит аргументов доказать свою правоту. Я работаю в лицее более 30 лет. Никогда никто из детей или пед. Состава не был обижен или унижен независимо от национальности, вероисповедания или еще каким-нибудь признакам. Просто в уме такое не укладывается. Поэтому подобное разбирательство не имеет место быть. А адвокатам, взявшимся за это дело, не мешает подробнее разобраться в ситуации, возможно им станет понятнее, кто есть действительно пострадавшие в этой ситуации”* (f.d.22, Vol.I).
28. Invocând caracterul fals și defăimător al informației postate, ***** și *****, au expediat cerere prealabilă către ***** la 22 decembrie 2021, prin care au solicitat radierea tuturor comentariilor denigratoare, publicarea unei dezmințiri și achitarea prejudiciului moral. Cerere care a fost recepționată la 24 decembrie 2021 (f.d.29-30, Vol.I), însă un răspuns nu a parvenit.
29. Din motiv că s-a refuzat în satisfacerea cererii prealabile, la 13 ianuarie 2022, reclamanții ***** și ***** au depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui *****, solicitând recunoașterea ca fiind false şi defăimătoare următoarele exprimări lansate de pârâtă în spațiul public cu referire la reclamanţi şi copiii lor minori, în temeiul articolelor 2 şi 7 Legea nr. 64/2010: *”...Жаль людей, начавших клеветать на лицей. Не стоило так очернять целый колектив, чтобы только скрыть недостатки воспитание собственных детей”... Никогда никто из детей или пед.состава здесь не был обижен или унижен независимо от национальности, вероисповедания или еще каким-нибудь признакам...”*; obligarea pârâtei să radieze toate comentariile referitoare la reclamanţi şi copiii lor publicate în Facebook şi să dezmintă informația prin publicarea următorului text sub postarea afișată de ”Părinţi Solidari” în Facebook la 9 decembrie 2021 *”Eu, *****, recunosc că am scris informații false şi defăimătoare despre dl *****, dna *****a şi copiii lor. Cer scuze de la dl ***** şi de la dna *****a pentru că am mințit şi am răspândit informații false pentru ai defăima pe ei şi pe copiii lor în public”,* în temeiul art. 26 alin. (1) şi (2) Legea nr. 64/2010; precum și încasarea din contul pârâtei, în beneficiul reclamanților, prejudiciul

moral în sumă de 20000 lei; precum și compensarea din contul pârâtei, în beneficiul reclamanților, a costurilor de judecată.

30. Iar prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 iunie 2023, corectată prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 30 octombrie 2023, s-a admis parțial acțiunea. S-a constatat ca fiind defăimătoare informația relatată de către ***** pe rețeaua de socializare Facebook la data de 09 decembrie 2021, și anume „Не стоило так очернять целый коллектив, чтобы только скрыть недостатки воспитания собственных детей''.

S-a obligat ***** să dezmintă informațiile defăimătoare, prin publicarea pe rețeaua de socializare www.Facebook.com, următorul text: „ Eu, *****, recunosc că am scris informații false şi defăimătoare despre dl. *****, dna *****a și copiii lor. Cer scuze pentru că am răspândit public informaţii false care au dus la defăimarea lor.”

S-a obligat ***** să șteargă informațiile defăimătoare publicate pe rețeaua de socializare www. Facebook.com la data de 09 decembrie 2021.

S-a încasat de la *****, în beneficiul lui ***** și *****, prejudiciul moral în mărime de 5000 lei, cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat în mărime de 500 lei și cu titlu de asistență juridică în mărime de 8000 lei.

În rest, cererea de chemare în judecată depusă de ***** și ***** împotriva lui ***** cu privire la recunoașterea informațiilor ca fiind false și defăimătoare, radierea comentariilor și dezmințirea informațiilor, încasarea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, s-a respins, ca neîntemeiată.

31. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, apelanta *****, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 iunie 2023, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea cererii de chemare în judecată.
32. La fel, nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, apelanții ***** și *****, au declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 iunie 2023, solicitând admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii instanței de fond, și anume în partea respingerii, cu admiterea integrală a acțiunii.
33. Verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii instanţei ierarhic inferioare în raport cu criticele formulate în cererile de apel şi materialul probator, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chișinău conchide că soluția instanței de fond este una corectă, însă instanța eronat a apreciat mărimea prejudiciului moral, fapt ce conduce la casarea hotărârii instanței de fond doar în partea încasării prejudiciului moral, prin micșorarea acestuia.

34. Cadrul legal relevant speței sunt prevederile art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă, potrivit căruia orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.
35. Conform prevederilor art. 9 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod și de alte legi.
36. Conform prevederilor art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
37. Conform prevederilor art. 15 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, persoana care se consideră defăimată poate solicita, prin cerere prealabilă, autorului informaţiei şi/sau persoanei juridice care a răspîndit-o rectificarea sau dezminţirea informaţiei defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor şi compensarea prejudiciului cauzat. În caz de deces al persoanei defăimate, cererea prealabilă se depune de către persoana interesată. Potrivit alin. (2), cererea prealabilă se depune în termen de 20 de zile de la data la care persoana a aflat sau trebuia să afle despre informaţia defăimătoare. Acesta este un termen de prescripţie. La împlinirea unui an din ziua defăimării, persoana nu poate solicita repunerea sa în termenul de depunere a cererii prealabile. Iar potrivit alin. (3) al aceluiași articol, persoana va indica în cerere informaţia pe care o consideră defăimătoare şi, în cazul răspîndirii unor relatări cu privire la fapte, circumstanţele care demonstrează că informaţia este în esenţă falsă sau, în cazul răspîndirii judecăţilor de valoare, circumstanţele care demonstrează că acestea nu se bazează pe un substrat factologic suficient.
38. Conform prevederilor art. 16 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, cererea prealabilă se examinează în termen de 5 zile de către autorul informaţiei şi, după caz, de către persoana juridică ce a răspîndit această informaţie. Alin. (2) prevede că dacă se constată că informaţia la care se referă cererea prealabilă este falsă sau nu se bazează pe un substrat factologic suficient, persoana juridică ce a răspîndit informaţia sau autorul informaţiei satisface cererea prealabilă, fiind obligat să efectueze, după caz, rectificarea sau dezminţirea informaţiei defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor şi compensarea, la cerere, a prejudiciilor cauzate. Iar potrivit alin. (3), rectificarea sau dezminţirea informaţiei, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor se efectuează în termen de 15 zile de la data examinării cererii prealabile, iar

dacă informaţia a fost răspândită de mass-media şi publicaţia sau emisiunea care a răspîndit această informaţie apare mai rar decât o dată la 15 zile, în următorul număr sau emisiune. Alin. (4) prevede că plata compensațiilor în temeiul cererii prealabile se efectuează în termen de 15 zile de la data examinării cererii prealabile sau într-un alt termen convenit de părţi. Potrivit alin. (5), în cazul refuzului de a satisface, integral sau parţial, cererea prealabilă, persoana lezată poate depune cerere de chemare în judecată.

39. Raportând normele legale citate mai sus în coraport cu circumstanțele de fapt ale speței constatate anterior, Colegiul atestă că soluția instanței de fond în partea constatării ca fiind defăimătoare informația relatată de către ***** pe rețeaua de socializare Facebook la data de 9 decembrie 2021, și anume „Не стоило так очернять целый коллектив, чтобы только скрыть недостатки воспитания собственных детей” și obligarea pârâtei ***** să dezmintă informațiile defăimătoare, prin publicarea pe rețeaua de socializare www.Facebook.com, următorul text: „ Eu, *****, recunosc că am scris informații false şi defăimătoare despre dl. *****, dna *****a și copiii lor. Cer scuze pentru că am răspândit public informaţii false care au dus la defăimarea lor.”, precum și obligarea pârâtei ***** să șteargă informațiile defăimătoare publicate pe rețeaua de socializare www. Facebook.com la data de 9 decembrie 2021, este una corectă și nu urmează a fi modificată, din următoarele considerente.
40. Conform prevederilor art. 32 alin. (1) a Constituției Republicii Moldova, oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum şi libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil.
41. Conform prevederilor art. 43 alin. (1) a Codului civil garantează dreptul persoanei la libera exprimare, în condițiile legii.
42. Conform prevederilor art. 3 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi şi de a comunica fapte şi idei. Alin. (2) prevede că libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât şi forma informaţiei exprimate, inclusiv a informaţiei care ofensează, şochează sau deranjează.
43. Sub acest aspect, Colegiul just a constatat că reieşind din acest cadru legal, *****, beneficiază de exercitarea dreptului la libertatea de exprimare, fiindu-i garantat dreptul la expunerea opiniei, la căutarea, primirea şi comunicarea faptelor şi ideilor, inclusiv a informaţiei care ofensează, şochează sau deranjează, însă, potrivit art. 32, alin. (2) a Constituției Republicii Moldova, libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

44. În aceeași ordine de idei, conform art. 3 alin. (3) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, exercitarea libertăţii de exprimare poate fi supusă unor restrîngeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea naţională, integritatea teritorială sau siguranţa publică, pentru a apăra ordinea şi a preveni infracţiunile, pentru a proteja sănătatea şi morala, reputaţia sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informaţii confidenţiale sau pentru a garanta autoritatea şi imparţialitatea puterii judecătoreşti. Iar potrivit alin. (4), restrîngerea libertăţii de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut la alin.(3) şi doar în cazul în care restrîngerea este proporţională cu situaţia care a determinat-o, respectîndu-se echilibrul just dintre interesul protejat şi libertatea de exprimare, precum şi libertatea publicului de a fi informat.
45. Conform art. 10 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, reglementează că, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie şi libertatea de a primi sau de a comunica informaţii ori idei fără amestecul autorităților publice şi fără a ţine seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică statele să supună societățile de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare. Executarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri şi responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea naţională, integritatea teritorială sau siguranţa publică, apărarea ordinii şi prevenirea infracţiunilor, protecţia sănătăţii sau a moralei, protecţia reputaţiei sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informaţii confidenţiale sau pentru a garanta autoritatea şi imparţialitatea puterii judecătoreşti.
46. Conform prevederilor art. 43 alin. (1), (2) din Codul civil, determină caracterul insesizabil şi inalienabil al drepturilor persoanei la onoare, demnitate şi reputație profesională, la respectarea vieţii private şi la protecţia datelor cu caracter personal.
47. Iar potrivit art. 7 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, stipulează că orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității şi reputaţiei sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăţilor de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie. Potrivit alin. (2), persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informaţia cumulează următoarele condiţii: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informaţie. Iar potrivit alin. (3), persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.(2) poate solicita

rectificarea sau dezminţirea informaţiei, precum şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat.

48. Distinct din cele constatate, Colegiul atestă că instanța de fond just a constatat caracterul fals al informației postate de *****, ce se confirmă prin diplomele eliberate de directorul Liceului-internat republican de muzică „Serghei Rahmaninov” atașate la materialele cauzei prin care se constată meritele apreciate ale lui ***** şi *****, caracteristicile elevilor ***** şi *****, raportul psihologului Jeleascova S. I. (f.d.31-36, Vol.I).
49. La fel, la 21 martie 2022 prin Decizia nr.1/1 emisă de Consiliul pentru protecția drepturilor copilului cu privire la copiii ***** *și* *****, s-a pus în sarcina instituției de învățământ Liceul ***** să asigure siguranța minorilor ***** *și* ***** în cadrul instituției și crearea unui mediu școlar favorabil în scopul repunerii în dreptul la educație a copiilor nominalizați (f.d.117, Vol.I).
50. În aceeași ordine de idei, prin Avizul din 18 septembrie 2020, avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului, Maia Bănărescu a propus câteva recomandări directorului instituției de învățământ Liceul ***** în privința copiilor ***** *și* ***** (f.d.61-64, Vol.I).
51. La materialele cauzei au fost anexate și brevete de invenții ale reclamantei *****, mulțumiri și diplome, ultima bucurându-se de o reputație profesională, iar aceasta este un motiv în plus de a constata faptul că a fost lezată onoarea și reputația profesională.
52. Concomitent, Colegiul atestă că instanța de fond just a reținut și faptul că nici după plasarea comentariului și nici în ședința de judecată pârâta ***** nu a recunoscut sau a dezmințit informațiile plasate, dar din contra a confirmat cele plasate în comentariu, iar inacțiunea acesteia suportă consecințele aduse imaginii reclamanților.
53. Colegiul remarcă, că atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel, apelanta-pârâtă *****, invocă, că mesajul postat nu constituie defăimare, iar ca probe invocă demersurile adresate directorului instituției și declarațiile martorilor în susținerea atitudinii negative asupra copiilor reclamanților. La acest compartiment, Colegiul atestă că instanța de fond just a constatat că ***** intenționat a comunicat opiniei publice informații care nu și-au găsit confirmare a fi adevărate.
54. În aceeași ordine de idei, în ceea ce privește cel de al doilea criteriu – caracterul defăimător al informaţiei, Colegiul atestă că instanţa de fond just a reținut că conform dicționarului explicativ al limbii române, noțiunea „defăimător” semnifică caracterul de subapreciere, disprețuitor, înjositor, ponegritor, care stigmatizează, huleşte, blamează sau înjosește pe cineva.
55. Conform prevederilor art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, privind termenii şi expresiile utilizate în prezenta lege

au următoarele semnificaţii: *defăimare* – răspândire a informaţiei false care lezează onoarea, demnitatea şi/sau reputaţia profesională a persoanei.

56. Astfel, la determinarea caracterului defăimător al informaţiei urmează să se țină cont de percepție, de situația concretă şi de persoanele în rândul cărora a fost răspândită informaţia.
57. Prin urmare, instanța de fond just a reținut că *****, fiind pedagog al instituției de învățământ a numit copiii needucaţi şi părinții i-a învinuit în needucarea copiilor. Totuși, instanţa de fond just a constatat, că informaţia răspândită de ***** a cărei dezmințire e solicitată, nu este o critică a activității reclamanților, ci este mai cu seamă o informaţie falsă răspândită intenționat despre nivelul educației reclamanților şi fapte imputabile.
58. Sub acest aspect, Colegiul constată că instanța de fond just a reținut că informațiile relatate sunt defăimătoare, deoarece relatează despre încălcarea legilor și a normelor de conviețuire, și astfel fac ca reclamanții să fie caracterizați moral negativ de opinia publică. Deci, informaţia răspândită de pârâtă nu este o critică adusă activității, ci depășește limitele criticii în condițiile admise de lege.
59. Referitor la al treilea criteriu, și anume informaţia care permite identificarea persoanei vizate de informaţie, Colegiul remarcă, că instanţa de fond just a constatat că din conținutul informației expuse de *****, se identifică în mod clar persoana vizată, deoarece este un comentariu la postarea lui ***** publicată în Facebook și republicată în grupul „Părinți Solidari”, ceea ce identifică direct despre cine este vorba.
60. Respectiv, Colegiul atestă că instanța de fond just a constatat întrunirea celor 3 criterii prevăzute la art. 7 alin. (2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23 aprilie 2010, care justifică restabilirea în drepturi a persoanei lezate prin răspândirea relatărilor cu privire la fapte și care, potrivit alin.(3) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat.
61. Conform prevederilor art. 24 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, reclamantul trebuie să dovedească următoarele: a) pârâtul a răspîndit informaţia; b) informaţia îl vizează şi este defăimătoare; c) informaţia constituie o relatare cu privire la fapte şi este în esenţă falsă; sau d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient; e) existenţa şi cuantumul prejudiciului cauzat. Potrivit alin. (2) al aceluiași articol, pârâtul trebuie să dovedească următoarele: a) informaţia nu este defăimătoare şi/sau nu îl vizează pe reclamant; b) informaţia constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient; c) la momentul răspîndirii informaţiei, deşi a luat toate măsurile de diligenţă, nu putea şti că prin acţiunile sale contribuie la răspîndirea relatărilor false cu

privire la fapte sau a judecăţilor de valoare fără substrat factologic suficient; d) informaţia răspîndită este de interes public.

62. Dispunând admiterea parțială a acțiunii, Colegiul atestă că instanța de fond just a reținut că prin extrasele comentariilor de pe pagina de Facebook anexate la materialele dosarului, ***** și ***** au demonstrat că, anume *****, a răspândit informația vizată de obiectul acțiunii, iar această postare și comentariu al pârâtei ***** a fost vizualizat de către multe persoane.
63. La fel, prin imaginile (screenshot-urile) comentariilor de pe Facebook anexate la materialele dosarului, reclamanții au demonstrat că, informația răspândită de pârâtă îi vizează anume pe reclamanți. La fel, a fost constatat, că informația menționată poartă caracter defăimător pentru reclamanți.
64. Prin imaginile (screenshot-urile) comentariilor de pe Facebook anexate la materialele dosarului, reclamanții au demonstrat că informația constituie o relatare a pârâtei ***** cu privire la pretinse fapte care și anume needucarea copiilor acestora, însă despre veridicitatea cărora instanța a constatat caracterul fals în urma examinării cauzei.
65. Colegiul remarcă, că instanța de fond just a constatat că pârâta ***** nu a demonstrat că, informația pe care a răspândit-o nu este defăimătoare și că nu îi vizează pe reclamanți.
66. În aceeași ordine de idei, Colegiul atestă că ***** nu a demonstrat că informația răspândită de ea în cadrul comentariilor publicate pe Facebook să fie o judecată de valoare (o opinie ce reflectă atitudinea față de un fapt a cărei veridicitate e imposibil de dovedit) care să fie bazat pe un substrat factologic suficient.
67. La fel, ***** nu a demonstrat că la momentul răspândirii informației, deși a luat toate măsurile de diligență, nu putea ști că prin acțiunile sale contribuie la răspândirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient. Or, pârâta-apelantă ***** urma să manifeste diligența necesară în vederea verificării informației până a o răspândi, or aceasta este angajată al liceului și trebuie să dispună de etică profesională.
68. Colegiul atestă că instanța de fond just a reținut și faptul că copiii reclamanților ***** și *****, aveau reușite remarcabile și diplome de merit, iar după incidentul nominalizat, ei au fost impuși de situație de a renunța la școală și de a se instrui pe cont propriu.
69. Concomitent, instanța de fond corect a remarcat ca fiind apreciabil și faptul că instituțiile statului au reacționat la plângerile reclamanților ***** și *****, și au dat recomandări liceului în vederea înlăturării deficienților apărute și asigurarea procesului de instruire, care este unul obligatoriu în partea celor gimnaziale. Respectiv, autoritățile statului au constatat că se îngrădesc drepturile copiilor reclamanților prin acțiunile întreprinse de către cadrul

didactic al liceului, unii care chiar nu erau implicați în procesul de studii al elevilor ***** şi *****.

70. Prin urmare, Colegiul atestă că instanța de fond just a apreciat ca fiind falsă și defăimătoare informația relatată de ***** opiniei publice, publicată prin comentariul în platforma Facebook: *”... Жаль людей, начавших клеветать на лицей. Не стоило так очернять целый колектив, чтобы только скрыть недостатки воспитание собственных детей"... Никогда никто из детей или пед.состава здесь не был обижен или унижен независимо от национальности, вероисповедания или еще каким-нибудь признакам...”*.
71. Conform prevederilor art. 26 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, orice persoană este în drept să ceară în instanţa de judecată dezminţirea relatărilor false şi defăimătoare cu privire la fapte. Alin. (2) prevede că în cazul în care instanţa de judecată va stabili că acţiunea cu privire la răspîndirea informaţiei false şi defăimătoare este întemeiată, iar reclamantul solicită publicarea unei dezminţiri, instanţa va dispune dezminţirea relatărilor false şi defăimătoare, indicînd în dispozitivul hotărîrii textul dezminţirii. Iar potrivit alin. (3) al aceluiași articol, instanţa de judecată va dispune efectuarea dezminţirii în cel mai potrivit mod pentru restabilirea drepturilor reclamantului. Dacă informaţia falsă şi defăimătoare a fost răspîndită prin intermediul mass-mediei, instanţa va obliga mass-media care a răspîndit această informaţie să publice şi/sau să răspîndească dezminţirea la aceeaşi rubrică, pagină, în acelaşi program, la aceeaşi oră sau în acelaşi ciclu de emisiuni. În cazul în care informaţia falsă şi defăimătoare a fost răspîndită prin alte mijloace decît mass-media, instanţa va stabili aceeaşi modalitate de dezminţire sau, după caz, alta adecvată situaţiei.
72. Prin urmare, având în vedere, că instanța de fond just a stabilit caracterul fals și defăimător al informației relatate de către ***** și răspândit publicului, instanța de fond just a dispus dezmințirea informației defăimătoare, prin publicarea pe rețeaua de socializare www.Facebook.com, următorul text: „ Eu, *****, recunosc că am scris informaţii false şi defăimătoare despre dl. *****, dna *****a și copiii lor. Cer scuze pentru că am răspândit public informaţii false care au dus la defăimarea lor.” și obligarea pârâtei ***** să șteargă informațiile defăimătoare publicate pe rețeaua de socializare www. Facebook.com la data de 9 decembrie 2021.
73. Reiterând cele expuse, Colegiul constată că soluția instanței de fond în partea constatării ca fiind defăimătoare informația relatată de către ***** pe rețeaua de socializare Facebook la data de 9 decembrie 2021, și anume „Не стоило так очернять целый коллектив, чтобы только скрыть недостатки воспитания собственных детей” și obligarea pârâtei ***** să dezmintă

informațiile defăimătoare, prin publicarea pe rețeaua de socializare www.Facebook.com, următorul text: „ Eu, *****, recunosc că am scris informații false și defăimătoare despre dl. *****, dna *****a și copiii lor. Cer scuze pentru că am răspândit public informaţii false care au dus la defăimarea lor.”, precum și obligarea pârâtei ***** să șteargă informațiile defăimătoare publicate pe rețeaua de socializare www. Facebook.com la data de 9 decembrie 2021, este una corectă și nu urmează a fi modificată, însă instanța de fond eronat a apreciat mărimea prejudiciului moral, fapt ce conduce la casarea hotărârii instanței de fond doar în partea încasării prejudiciului moral, prin micșorarea acestuia de la 5000,00 lei, până la 2000,00 lei.

74. Conform prevederilor art. 7 alin. (3) și art. 10 alin. (4) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, rezidă că persoana care se consideră lezată în drepturi poate cere repararea sau compensarea prejudiciului materiale și moral cauzat.
75. Conform prevederilor art. 29 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, instanţa de judecată va acorda o compensaţie de natură să aducă satisfacţie persoanei lezate. La stabilirea cuantumului compensaţiei pentru prejudiciul moral, acordată persoanei fizice, instanţa de judecată va lua în consideraţie caracterul şi gravitatea suferinţelor fizice şi psihice cauzate reclamantului, caracterul informaţiei răspîndite, gradul de răspîndire a informaţiei, personalitatea reclamantului, reputaţia pîrîtului, gradul de vinovăţie a pîrîtului, consecinţele răspîndirii informaţiei defăimătoare, starea materială a reclamantului şi cea a pîrîtului, publicarea rectificării, dezminţirii sau acordarea dreptului la replică pînă la depunerea cererii de chemare în judecată şi alte circumstanţe importante pentru examinarea cauzei.
76. Conform prevederilor art. 2036 din Codul civil, ce prevede reparaţia prejudiciului moral:

(1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri.

(2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial.

(3) Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege.

(4) Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacţie echitabilă persoanei vătămate doar cînd aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat şi persoana vătămată astfel va putea obţine o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit.

(5) Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor personale nepatrimoniale poate fi cesionat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacţie sau printr-o hotărîre judecătorească definitivă.

77. Conform prevederilor art. 2037 din Codul civil, ce prevede mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral:

(1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate.

(2) Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luînd în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate.

(3) La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului.

78. Colegiul reține că potrivit valorilor constituționale, definite de Curtea Constituțională în jurisprudența sa constantă, care se impun a fi protejate de instanța de judecată, în calitatea sa de garant al legalității, într-un stat democratic de drept protejarea şi promovarea drepturilor şi libertăţilor omului, constituie un principiu fundamental, deziderat suprem *(hot. CC nr. 241/29 din 27.12.2004)*.

79. Articolul art. 2037 alin. (1)-(3) din Codul civil prevăd că mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină în funcţie de caracterul şi gravitatea suferinţelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie al autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această compensare poate aduce satisfacţie persoanei vătămate.

80. În temeiul Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire și se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru

prejudiciul moral suferit (*hot. CEDO, Nikolova v. Bulgaria din 25 martie 1987, T.W. v. Malta 29 aprilie 1999*).

81. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor (*Beylor v. Italia 28 mai 2002, Selmouni v. Franța 28 iulie 1999*).
82. În mod distinct Colegiul pune în evidență faptul că prin prejudiciu moral se înţelege suferinţe psihice sau fizice cauzate prin acţiunile sau omisiunile care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparţin persoanei din momentul naşterii sau la bunurile dobândite prin lege (viaţă, sănătate, demnitate şi reputaţia profesională), prin fapte ce atentează la drepturile personale nepatrimoniale (dreptul de a folosi propriul nume, dreptul de autor), în categoria largă a prejudiciilor corporale intră durerile fizice cauzate unei persoane prin lovituri, vătămări, răniri etc., suferinţele psihice condiţionate de vătămările corporale, de provocarea unei boli, slăbirea rezistenţei fizice la boli sau de alte complicaţii, îngrijorarea pentru aceste efecte ulterioare, epuizarea emoţională, pierderea unor plăceri (ideea de confort, anumite înlesniri etc.).
83. Prejudiciile afective constau în suferinţe psihice cauzate prin lezarea sentimentelor de afecţiune, care cuprind suferinţele psihice determinate de pierderea sau de rănirea, mutilarea, desfigurarea sau îmbolnăvirea gravă a persoanelor apropiate, de pierderea locului de muncă, dezvăluirea secretului familial sau a secretului medical, de limitarea sau privarea temporară de anumite drepturi, cât şi orice alte suferinţe psihice similare.
84. Obligaţia de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințelor psihice sau fizice suportate) o exercită partea vătămată, de aceea în cererea despre compensarea prejudiciului moral aceasta trebuie să indice de către cine, în ce circumstanțe şi în baza căror acţiuni (inacțiuni) i-au fost cauzate suferinţe morale (psihice) sau fizice, prin ce se manifestă acestea.
85. Totuși, cu titlu de principiu, se va reține că scopul legal al acordării unei reparații a daunei morale este de a remedia, în valori rezonabile, stresul și inconvenientele *real suportate și probate de reclamant* și nu de a fi o sursă de îmbogățire fără justă cauză.
86. La caz, Colegiul punctează că la determinarea cuantumului prejudiciului moral instanța urmează să ia în considerație că este incontestabil faptul că în urma plasării și răspândirii informației defăimătoare, reclamanților ***** și *****, le-a fost cauzate suferințe psihice manifestate prin emoții negative, rușine față de colegi și multe alte persoane care au citit comentariile, disperare, indignare, stare de disconfort.

87. Concomitent, Colegiul remarcă, că la determinarea cuantumului prejudiciului moral, instanța de fond urma să țină cont de statutul reclamanților, intensitatea emoțiilor și retrăirilor.
88. Colegiu, reiterează că pentru a pretinde în special repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului pretins a fi violat, reclamanții în procesul de judecare a cauzei, urmează să probeze cuantumul prejudiciului moral.
89. Colegiul notează că din sensul normei art. 2036 din Codul civil rezultă că întinderea prejudiciului reprezintă vătămarea adusă dreptului subiectiv al persoanei care a suferit pierderea vieţii sau sănătății, lezarea unor interese materiale sau morale, ori efectele negative patrimoniale, ca urmare a faptei ilicite săvârșite de altă persoană sau a faptei unor lucruri sau ființe pentru care acesta poartă răspundere în condiţiile legii.
90. Instanţa a stabilit că ***** și *****, au suferit un prejudiciu moral cauzat în urma plasării și răspândirii informației defăimătoare, exprimat prin suferințe psihice, prejudiciu pentru care Colegiul consideră necesar de acordat o satisfacție echitabilă în valoare de 2000,00 lei, care ar fi o sumă echitabilă și ar acoperi suferințele fizice și morale la care au fost supuși.
91. Raportând la caz prevederile legale sus menționate la circumstanțele cauzei, Colegiul consideră necesar de a modifica hotărârea instanței de fond în partea încasării prejudiciului moral, micșorând mărimea cuantumului prejudiciului moral, de la 5000,00 lei, până la 2000,00 lei, sumă ce reprezintă un cuantum rezonabil, echitabil și proporțional gravității faptelor și circumstanțelor stabilite.
92. Concomitent, conform prevederilor art. 82 din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a pricinii.
93. Conform prevederilor art. 90 lit. i) din Codul de procedură civilă, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: i) cheltuielile de asistență juridică.
94. Conform prevederilor art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.
95. Conform prevederilor art.96 alin.(1) și (1^1) din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la

alin.(1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată de avocat.

96. Raportând la caz prevederile legale sus menționate, luând în considerație că acțiunea a fost admisă parțial, Colegiul constată că instanța de fond just a dispus spre încasare de la *****, în beneficiul lui ***** și *****, cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat în mărime de 500 lei proporțional pretențiilor admise și cu titlu de asistență juridică în mărime de 8000 lei, cheltuieli pe care instanța de apel le consideră ca fiind necesare și rezonabile.

97. În final, Colegiul reiterează concluzia că instanța de fond incorect a adoptat soluția cu privire la mărimea prejudiciului moral, hotărârea în această parte nu este în corespundere cu cerințele art. 239 Cod de procedură civilă, astfel că cererea de apel declarată de ***** și ***** urmează a fi respinsă, cu admiterea apelului declarat de apelanta *****, fapt ce atrage după sine modificarea hotărârii instanței de fond în partea încasării prejudiciului moral.

În conformitate cu prevederile articolelor 385 lit. a), b), 389-390 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău,-

D E C I D E:

Se respinge, din lipsă de temei, apelul declarat de apelanții ***** și *****.

Se admite cererea de apel declarată de apelanta *****.

Se modifică hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 iunie 2023, corectată prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 30 octombrie 2023, în partea încasării prejudiciului moral, după cum urmează:

Se micșorează mărimea cuantumului prejudiciului moral, de la 5000,00 lei (cinci mii lei, 00 bani) până la 2000,00 lei (două mii lei, 00 bani).

În rest, hotărârea se menține.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Preşedintele şedinţei: Ana Panov

Judecătorii: Natalia Mămăligă

Ala Malîi

O P I N I E S E P A R A T Ă

/la dosarul nr. 2a-4197/23 (2-22004674-02-2a-08112023) /

/În cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de ***** și ***** împotriva lui ***** cu privire la recunoașterea informațiilor ca fiind false și defăimătoare, radierea comentariilor și dezmințirea informațiilor, încasarea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată/

Prin decizia Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău din 30 octombrie 2024, s-a respins cererea de apel depusă de apelanții ***** și *****, cu admiterea cererii de apel declarată de apelanta *****, fiind modificată hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 iunie 2023, corectată prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 30 octombrie 2023, în partea încasării prejudiciului moral, micșorând mărimea cuantumului prejudiciului moral, de la 5000,00 lei, până la 2000,00 lei, în rest, hotărârea fiind menținută.

În privința soluției adoptate şi argumentelor ce au stat la baza acesteia îmi exprim dezacordul prin prezenta opinie separată, după cum urmează.

La data de 13 ianuarie 2022, reclamanții ***** și ***** au depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui ***** cu privire la recunoașterea informațiilor ca fiind false și defăimătoare, radierea comentariilor și dezmințirea informațiilor, încasarea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 iunie 2023, corectată prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 30 octombrie 2023, s-a admis parțial acțiunea. S-a constatat ca fiind defăimătoare informația relatată de către ***** pe rețeaua de socializare Facebook la data de 09 decembrie 2021, și anume ,,Не стоило так очернять целый коллектив, чтобы только скрыть недостатки воспитания собственных детей’’.

S-a obligat ***** să dezmintă informațiile defăimătoare, prin publicarea pe rețeaua de socializare www.Facebook.com, următorul text: „ Eu, *****, recunosc că am scris informații false şi defăimătoare despre dl. *****, dna *****a și copiii lor. Cer scuze pentru că am răspândit public informaţii false care au dus la defăimarea lor.”

S-a obligat ***** să șteargă informațiile defăimătoare publicate pe rețeaua de socializare www. Facebook.com la data de 09 decembrie 2021.

S-a încasat de la *****, în beneficiul lui ***** și *****, prejudiciul moral în mărime de 5000 lei, cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat în mărime de 500 lei și cu titlu de asistență juridică în mărime de 8000 lei.

În rest, cererea de chemare în judecată depusă de ***** și ***** împotriva lui ***** cu privire la recunoașterea informațiilor ca fiind false și defăimătoare,

radierea comentariilor și dezmințirea informațiilor, încasarea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, s-a respins, ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, apelanții ***** și *****, au declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 iunie 2023, solicitând admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii instanței de fond, și anume în partea respingerii, cu admiterea integrală a acțiunii.

La fel, nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, apelanta *****, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 iunie 2023, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea cererii de chemare în judecată.

Prin decizia Curţii de Apel Chişinău din 30 octombrie 2024, s-a respins cererea de apel depusă de apelanții ***** și *****, cu admiterea cererii de apel declarată de apelanta *****, fiind modificată hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 iunie 2023, corectată prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 30 octombrie 2023, în partea încasării prejudiciului moral, micșorând mărimea cuantumului prejudiciului moral, de la 5000,00 lei, până la 2000,00 lei, în rest, hotărârea fiind menținută.

Consider că urma a fi respinsă cererea de apel depusă de apelanții ***** și *****, cu admiterea cererii de apel declarată de apelanta *****, casată hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 iunie 2023, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii depuse de ***** și ***** împotriva lui ***** cu privire la recunoașterea informațiilor ca fiind false și defăimătoare, radierea comentariilor și dezmințirea informațiilor, încasarea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 7 alin. (1) al Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității şi reputației sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie. Alin. (2) prevede că persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiţii: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informație. Iar potrivit alin. (3) al aceluiași articol, persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.(2) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat. La fel, potrivit alin. (4), persoana lezată prin răspândirea unor judecăți de valoare poate fi restabilită în drepturi dacă judecățile de valoare cumulează următoarele condiţii: a) nu se bazează pe un substrat factologic suficient; b) au un caracter defăimător; c) permit identificarea persoanei vizate de informație. Iar potrivit alin. (5), persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.(4) poate solicita

rectificarea sau dezminţirea informaţiei, sau publicarea unei replici, precum şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat.

Concomitent, conform art. 3 alin. (1) al Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi şi de a comunica fapte şi idei. Alin. (2) prevede că libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât şi forma informaţiei exprimate, inclusiv a informaţiei care ofensează, șochează sau deranjează. Potrivit alin. (3), exercitarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea şi a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea şi morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea şi imparțialitatea puterii judecătoreşti. Alin. (4) prevede că restrângerea libertății de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut la alin.(3) şi doar în cazul în care restrângerea este proporţională cu situația care a determinat-o, respectîndu-se echilibrul just dintre interesul protejat şi libertatea de exprimare, precum şi libertatea publicului de a fi informat. Iar potrivit alin. (5) al aceluiași articol, garanțiile privind libertatea de exprimare nu se extind asupra discursurilor care incită la ură sau la violența.

Prin urmare, restrângerea libertății de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut de lege şi doar în cazul în care restrângerea este proporţională cu situația care a determinat-o, respectându-se echilibrul just dintre interesul protejat şi libertatea de exprimare, precum şi libertatea publicului de a fi informat.

Astfel, remarc, că cu toate că apărarea onoarei, a demnității şi reputației profesionale sunt valori protejate de lege, totuși, acest fapt nu înseamnă că ele din start prevalează asupra libertății publicului de a primi informații de interes public.

În conformitate cu legislația şi practica judiciară națională, satisfacerea unei acţiuni conform art. 21 Cod civil şi Legii cu privire la libertatea de exprimare, este posibilă în următoarele condiţii: pârâtul a răspândit afirmații ce se referă la persoana reclamantului; cele răspândite pot fi apreciate că informații, fapt care urmează a fi probat de ambele părţi şi care urmează a fi apreciat de către instanţa de judecată; informațiile răspândite să nu corespundă realității, fapt care conform legislației Republicii Moldova urmează a fi demonstrat de pârât; afirmațiile contestate să aibă un caracter defăimător; ca informațiile care nu corespund realității să fie de natură să cauzeze suferințe psihice sau fizice persoanei; existența suferințelor psihice sau fizice şi cuantumul prejudiciului urmează a fi probată de reclamant.

Toate aceste condiţii urmează a fi întrunite cumulativ, în caz contrar cererea de chemare în judecată de defăimare urmând a fi respinsă.

La caz, constat că în speţă nu sunt întrunite condițiile pentru admiterea acţiunii de defăimare, or, limbajul folosit de ***** şi textul imprimat nu permite a constata, că unele expresii sau cuvinte sunt utilizate cu alt sens decât de fapt le conţin.

Constat că reclamanţii ***** și *****, nu au probat falsul informaţiei răspândite de ***** şi în special care anume informaţie este falsă şi în ce constă falsul, or toate argumentele se referă la conflictul apărut între reclamanţi şi vicedirectorul liceului *****.

Remarc, că comentariul scris de ***** la 16 decembrie 2021, în rețeaua de socializare Facebook, la postarea afișată în grupul ”Părinţi Solidari” din 9 decembrie 2021, și anume: *”Жаль людей, начавших клеветать на лицей. Не стоило так очернять целый коллектив, чтобы только скрыть недостатки воспитания собственных детей. Мне кажется, обвинителям неплохо было бы остановится, потому что в конце концов им просто не хватит аргументов доказать свою правоту. Я работаю в лицее более 30 лет. Никогда никто из детей или пед. Состава не был обижен или унижен независимо от национальности, вероисповедания или еще каким-нибудь признакам. Просто в уме такое не укладывается. Поэтому подобное разбирательство не имеет место быть. А адвокатам, взявшимся за это дело, не мешает подробнее разобраться в ситуации, возможно им станет понятнее, кто есть действительно пострадавшие в этой ситуации”* (f.d.22, Vol.I), este o părere la general și nu a indicat care anume copii.

Concomitent, hotărârea la care fac referire apelanții-reclamanți, și anume cauza civilă depusă de ***** și ***** împotriva ***** cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, nu este similară prezentei cauze, or, în cauza menționată, pârâta a indicat concret numele copilului, pe când în speță, prin comentariul adăugat de *****, este scrisă o părere la general.

Din motivele indicate, consider că instanţa de apel, care a verificat în limitele cererilor de apel, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii de către prima instanţă, urma să respingă cererea de apel depusă de apelanții ***** și *****, și să admită cererii de apel declarată de apelanta *****, cu casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 iunie 2023, și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii depuse de ***** și ***** împotriva lui ***** cu privire la recunoașterea informațiilor ca fiind false și defăimătoare, radierea comentariilor și dezmințirea informațiilor, încasarea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiată.

Judecătorul
Curţii de Apel Chişinău Ana Panov